

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 95/04-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. apríla 2004 predbežne prerokoval sťažnosť M. D., bytom P., zastúpeného advokátom JUDr. M. M., B., vo veci porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 3 písm. b), c) a d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Nitra vo veci sp. zn. 1 T 103/03 a rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. Ndt 77/03 z 3. septembra 2003 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. D. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 28. januára 2004 doručené podanie M. D. (ďalej len „sťažovateľ“), bytom P., zastúpeného advokátom

JUDr. M. M., B., označené ako „Ústavná sťažnosť“. Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľ ňou namieta porušenie práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 3 písm. b), c) a d) dohovoru a práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. Ndt 77/03 z 3. septembra 2003 a postupom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) vo veci sp. zn. 1 T 103/03.

K porušeniu sťažovateľom označených práv malo dôjsť uznesením najvyššieho súdu, ktorý rozhodol, že trestná vec, v ktorej bol sťažovateľ obžalovaný pre trestný čin sprenevery podľa § 248 ods. 1 a 3 Trestného zákona, vedená na okresnom súde sa tomuto súdu neodníma. Uvedenému rozhodnutiu predchádzal návrh obvineného (v konaní pred ústavným súdom „sťažovateľa“), aby sudca, ktorému bola vec pridelená na súde prvého stupňa, po preskúmaní veci v zmysle § 314c ods. 1 Trestného poriadku rozhodol podľa § 188 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, t. j. aby postúpil vec miestne príslušnému súdu, pretože podľa jeho názoru je vo veci miestne príslušný Okresný súd Bratislava III alebo Okresný súd Prešov. Okresný súd však posúdil podanie sťažovateľa ako návrh na odňatie veci a jej prikázanie inému súdu podľa § 25 ods. 1 Trestného poriadku a postúpil preto vec na rozhodnutie najvyššiemu súdu so stanoviskom na zamietnutie návrhu. Podľa sťažovateľa rozhodol najvyšší súd na „*podklade záverov, ktoré sú arbitrárne a zjavne neopodstatnené.*“ Právo sťažovateľa na obhajobu a spravodlivé súdne konanie porušili podľa neho všeobecné súdy porušením princípu kontradiktórnosti, tým, že „... *Okresný súd v Nitre ho žiadnym spôsobom neupovedomil o tom, že jeho návrh posúdil ako návrh na odňatie veci, jeho návrh komentoval, žiadal mu nevyhovieť, a následne ho predložil Najvyššiemu súdu SR... O skutočnosti, že vec prejednáva a rozhoduje Najvyšší súd SR sa obhajoba dozvedela až po doručení napadnutého uznesenia... Sťažovateľ nemal žiadnym spôsobom právo podávať k tomuto postupu súdu a najmä k jeho vyjadreniam žiadne svoje návrhy a pripomienky, a tým v podstate ovplyvňovať a do istej miery korigovať aj jeho rozhodnutie*“. Súd tým, že rozhodoval o niečom, čo podľa sťažovateľa „*nebolo predmetom diskusie*“, nerešpektoval tak samotnú podstatu kontradiktórnosti, v dôsledku čoho o námietke nepríslušnosti rozhodol

vecne nepríslušný súd. Tým podľa sťažovateľa okrem porušenia vyššie uvedených práv (práva na obhajobu a spravodlivé súdne konanie) zabránil aj účelnému uplatňovaniu práva na zákonného sudcu. Porušenie práva na spravodlivé súdne konanie spočíva podľa sťažovateľa aj „v *nedostatočnom odôvodnení napadnutého uznesenia Najvyššieho súdu SR*“. Z uvedených tvrdení vyvodil sťažovateľ záver o arbitrálnom a zjavne neopodstatnenom postupe všeobecných súdov.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd uznesením prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a vydal nasledovný nález:

„1. Najvyšší súd Slovenskej republiky Uznesením, spis. zn. Ndt 77/03 zo dňa 03. 09. 2003, porušil právo sťažovateľa M. D., na súdnu ochranu, spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy SR a čl. 6 ods. 3 písm. b), c) a d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy SR.

2. Zrušuje sa v plnom rozsahu Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, spis. č. Ndt 77/03 zo dňa 03. 09. 2003 a vec sa vracia Najvyššiemu súdu na ďalšie konanie, aby v nej znovu konal a rozhodol.

3. Okresný súd v Nitre postupom v trestnej veci vedenej proti sťažovateľovi ako obvinenému pod. spis. zn. 1 T 103/03, ktorým návrh obvineného M. D., na vydanie uznesenia podľa § 314c ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zo dňa 16. 6. 2003, podanú prostredníctvom jeho obhajcu, posúdil ako návrh na odňatie veci podľa § 25 Trestného poriadku, k tomuto návrhu vypracoval písomnú správu, v ktorej navrhol, aby tomuto návrhu vyhovené nebolo, pretože tento neobsahuje žiadny taký zákonný a dôležitý návrh, aby bolo potrebné vec postúpiť inému súdu, a túto správu spolu s návrhom predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie v spore o príslušnosť, pričom o tom neupovedomil obvineného M. D. a jeho obhajcu, a písomnú správu na nevyhovenie návrhu im nedoručil, porušil právo sťažovateľa M. D. na súdnu ochranu, spravodlivé súdne

konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy SR a čl. 6 ods. 3 písm. b), c) a d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy SR.“

Dňa 15. marca 2004 bolo ústavnému súdu doručené doplnenie ústavnej sťažnosti, v ktorej právny zástupca sťažovateľa zdôraznil argumenty potvrdzujúce podľa neho porušovanie základných práv sťažovateľa. Opätovne poukázal na nesprávne posúdenie návrhu sťažovateľa na určenie miestnej príslušnosti sudcom okresného súdu a na to, že s prípisom sudcu, v ktorom tento navrhoval najvyššiemu súdu, aby nevyhovel návrhu na odňatie veci, nebola obhajoba oboznámená, podobne ako „*aj s existenciou konania na NS SR o odňatí vecí podľa § 25 Trestného poriadku*“. Týmto došlo podľa sťažovateľa „*k porušeniu práva na zákonného sudcu a práva na spravodlivé súdne konanie, nakoľko v konaní pred súdom prvého stupňa, prípadne v odvolacom konaní nemôžeme úspešne uplatňovať námietky miestnej nepríslušnosti (...), nakoľko o tejto námietke bolo rozhodnuté v konaní o odňatí vecí, vecne nepríslušným Najvyšším súdom SR, ktorého právnym názorom sú súdy nižšieho stupňa viazané*“. Konanie o návrhu na odňatie veci je podľa sťažovateľa návrhovým konaním, žiadna procesná strana však takýto návrh nepredložila. Preto navrhuje rozhodnúť v zmysle pôvodného návrhu.

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy od 1. januára 2002 oprávnený konať o sťažnostiach, ktorými fyzické osoby alebo právnické osoby namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd upravených v ústave, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv alebo slobôd nerozhoduje iný súd.

Podmienky konania ústavného súdu o sťažnostiach sú upravené v ustanoveniach § 49 až 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného

súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na svojom neverejnom zasadnutí, pričom zisťoval, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona. Na základe tohto ustanovenia môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy, návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy, ktoré sú zjavne neopodstatnené. Za zjavne neopodstatnený považuje ústavný súd spravidla taký návrh, pri ktorom nezistí reálnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody.

1. Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v časti smerujúcej proti postupu okresného súdu, ktorý predložil jeho návrh zo 16. júna 2003 najvyššiemu súdu, odmietol ako podanú oneskorene. Predsedníčka senátu okresného súdu predložila 12. augusta 2003 tento návrh najvyššiemu súdu, ktorý o ňom rozhodol uznesením z 3. septembra 2003, ktoré doručil okresnému súdu 16. októbra 2003. Voči uvedenému postupu okresného súdu bola sťažnosť sťažovateľa (doručená ústavnému súdu 28. januára 2004) podaná oneskorene.

2. Sťažovateľ v ďalšej časti svojej sťažnosti namietal porušenie svojich označených základných práv uznesením najvyššieho súdu sp. zn. Ndt 77/03 z 3. septembra 2003, ktoré mu bolo doručené 17. decembra 2003.

Podľa neho *„o námietke miestnej príslušnosti rozhodol vecne nepríslušný súd, hoci o tejto námietke mal rozhodnúť súd prvého stupňa, a navyše tak rozhodol v konaní o odňatí a prikázaní veci, hoci žiadna procesná strana takýto návrh nepodala. Takýto postup bráni sťažovateľovi účelné uplatňovanie práva na zákonného sudcu, nakoľko o príslušnosti už rozhodol Najvyšší súd SR“*.

V trestnom konaní platí zásada oficiality, ktorá je vo vzťahu k súdom vyjadrená v § 181 ods. 2 Trestného poriadku: „Po podaní obžaloby súd rozhoduje samostatne všetky

otázky súvisiace s ďalším konaním a je povinný – nevyčkávať na ďalšie návrhy – urobiť všetky rozhodnutia a opatrenia, ktoré sú potrebné na vybavenie obžaloby, na skončenie veci a na výkon súdneho rozhodnutia.“ V tom zmysle nič nebránilo okresnému súdu dať podnet na konanie podľa § 25 ods. 1 Trestného poriadku.

Ustanovenie § 25 ods. 1 Trestného poriadku umožňuje, aby najbližšie spoločne nadriadený súd z dôležitých dôvodov odňal trestnú vec príslušnému súdu a prikázal ju inému súdu toho istého druhu a stupňa. Odňatie veci sa môže uskutočniť v ktoromkoľvek štádiu konania pred súdom a žiadosť (návrh) môže podať aj príslušný súd alebo niektorá z procesných strán. Ani po rozhodnutí o odňatí veci (aj spôsobom, že vec sa neodníma) nie je vylúčené, aby sa pri podstatnej zmene skutkových okolností neskôr znovu nemohlo rozhodovať o odňatí a prikázaní veci, a to aj na základe návrhu obžalovaného (sťažovateľa). Najvyšší súd podľa § 25 ods. 1 Trestného poriadku rozhodol o návrhu okresného súdu tak, že trestná vec vedená na tomto súde pod sp. zn. 1 T 103/03 sa tomuto súdu neodníma. V zmysle zásad trestného konania nič nebránilo sudcovi okresného súdu dať podnet na konanie podľa § 25 Trestného poriadku aj bez návrhu účastníka konania alebo na iné konanie, ako navrhoval účastník.

Spor o príslušnosť (§ 24 Trestného poriadku) vznikne vtedy, ak súd, ktorý vo veci koná, dôjde k záveru o svojej nepríslušnosti a postúpi vec inému súdu, ktorý takto založenú príslušnosť neuzná. K postúpeniu veci dochádza uznesením, ktoré najprv musí nadobudnúť právoplatnosť. Aj súd, ktorému bola vec takto postúpená, musí svoju nepríslušnosť vysloviť uznesením a až potom predložiť vec najbližšie spoločnému nadriadenému súdu. Návrhom obvineného (sťažovateľa) na to, aby konajúci sudca vydal uznesenie na základe jeho námietky miestnej príslušnosti podľa § 314c ods. 1 písm. a) Trestného poriadku a postúpil vec inému miestne príslušnému súdu ako tomu, ktorého miestna príslušnosť inak vyplýva z Trestného poriadku, nemožno založiť spor o príslušnosť podľa § 24 ods. 1 Trestného poriadku. Ide však o návrh, o ktorom musí rozhodnúť súd, ktorý vo veci koná.

Keďže o tomto návrhu sťažovateľa nerozhodol okresný súd, ktorý je príslušný na rozhodovanie o takýchto návrhoch, ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa v tejto časti z dôvodu jej neprípustnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. apríla 2004